

ขอเป็นส่วนหนึ่งบนเส้นทางสู่
ระบบคุณค่าและ
การค้าที่เป็นธรรม

สวัสดิเพื่อนๆ

คนสหกรณ์ทุกท่าน...

เวลาช่างผ่านไปอย่างรวดเร็วเหมือนติดปีกบิน
ซะจริงๆ ฉันจำได้ว่าเพิ่งมีโอกาสไปร่วมงาน
“สู่...เส้นทางสหกรณ์ที่มีคุณค่า”

ที่สถาบันวิชาการด้านสหกรณ์
มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ จัดขึ้นเพื่อฉลอง
การประกาศเกียรติคุณนักสหกรณ์ที่มีคุณค่า
และสหกรณ์ที่มีคุณค่าแห่งปี 2552 พร้อมกับ
ฉลองครบรอบการจัดตั้งสถาบันฯ
ไปเมื่อเร็วๆ นี้

50 ปี ห้องสุธรรม อารีกุล เช่นเดียวกับปีที่ผ่านมา สถานที่ที่
คุ้นตากับบรรยากาศอบอุ่นที่คุ้นเคย ช่วงเช้าศึกักไปด้วยคน
สหกรณ์จากทั่วสารทิศที่ทยอยเข้ามาลงทะเบียนด้วยรอยยิ้มสดใส
เสียงทักทายปราศรัยทำให้บรรยากาศยิ่งดูสดชื่น ทุกคนต่างเดิน
เยี่ยมชมบู๊ทที่จัดแสดงหน้างานทั้ง วารสาร “คนสหกรณ์” ที่มา
พร้อมกับวารสารเล่มล่าสุด ฉบับที่ 9 ที่คลอดออกมาได้ตรงกับ
งานนี้อย่างพอดีพอดี (ฉบับที่ 9 เดือน กันยายน - พฤศจิกายน)
บู๊ทชายข้าวหอมมะลิแท้ “เกิดบุญ” ที่งานนี้มาพร้อมกับ
ข้าวสารหลายร้อยถุงจำหน่ายกันในราคาถูกเป็นพิเศษเพื่อเพื่อนๆ
ชาวสหกรณ์ และที่ฉันคิดว่าเป็นดาวเด่นของงานนี้คือบู๊ทแสดง
สินค้าของ Farmer Shop นำทีมโดยคุณดวงทิพย์ ระเบียบ ซึ่ง
ได้จัดแสดงสินค้าเกษตร-พืชผักปลอดสารพิษ และสินค้าเกษตร
แปรรูป ทั้งของกินของใช้ที่เป็นผลผลิตจากพวกเราชาวสหกรณ์
และพี่น้องเกษตรกรชาวไทย ที่น่าสนใจซื้อหาติดมือกลับไปเป็นของ
ขวัญของฝากได้เป็นอย่างดี แถมด้วยการให้ผู้เข้าชมร่วมสนุกช่วย
กันคิดชื่อภาษาไทยของร้านแปะไว้ที่บอร์ดหน้าร้านซึ่งผู้คนก็ให้
ความสนใจช่วยกันคิดชื่อเป็นการใหญ่

เมื่อวันที่ 15 กันยายน 2553 เวียนมาบรรจบอีกปีหนึ่ง
ซึ่งเป็นโอกาสอันดีที่ฉันได้เข้าร่วมงานเสวนาที่สถาบันฯ จัดขึ้น
อีกครั้งเพื่อมอบรางวัลประกาศเกียรติคุณนักสหกรณ์ที่มีคุณค่า
และสหกรณ์ที่มีคุณค่าแห่งปี 2553 พร้อมกับจัดเวทีเสวนา
แลกเปลี่ยนเรียนรู้ตลอดวัน งานนี้จัดขึ้นที่อาคารสารนิเทศ

เมื่อถึงเวลาตามกำหนดการคณะผู้จัดงานจึงได้เชิญทุก ๆ ท่านเข้าห้องประชุม เพื่อเริ่มพิธีการมอบรางวัลประกาศเกียรติคุณ นักสหกรณ์ที่มีคุณค่าและสหกรณ์ที่มีคุณค่าแห่งปี 2553 โดยได้รับเกียรติจาก **ฯพณฯ องคมนตรี** นายอำพล เสนาณรงค์ เป็นผู้มอบรางวัลให้กับผู้ที่ได้รับรางวัลนักสหกรณ์ที่มีคุณค่า ทั้ง 3 ท่าน และสหกรณ์ที่มีคุณค่าอีก 2 แห่ง (ผู้อ่านคงได้อ่าน รายละเอียดกันไปบ้างแล้วจากวารสารคนสหกรณ์ฉบับที่ 9 ที่ผ่านมา) ซึ่งฉันขอแสดงความยินดีกับทุกท่านที่ได้รับรางวัล มา ณ โอกาสนี้ด้วย

หลังจากเสร็จพิธีการถ่ายรูปร่วมกันแล้วก็ถึงเวลาของเวทีเสวนา “บนเส้นทางสู่ระบบคุณค่าและการค้าที่เป็นธรรม” ที่ปีเนเวที่ดูคับคั่งไปด้วยผู้ทรงคุณวุฒิจากหลากหลายสาขา ทั้งที่คุ้นหน้าคุ้นตาจากปีที่แล้ว (ดร.สีลาภรณ์ บัวสาย: รองผู้อำนวยการสำนักงานกองทุนสนับสนุนการวิจัย (สกว.) และ รศ.สมพร

อิศวิลาพันธ์: สถาบันคลังสมองของชาติ) และคนสหกรณ์หน้าใหม่ (สำหรับผู้เขียน) ที่เคยได้ยินชื่อเสียงกันมาบ้างแต่ไม่เคยมีโอกาสดูพบตัวจริงสักครั้ง (คุณอำนวย ปะติเส: กรรมการผู้ทรงคุณวุฒิ ธ.ก.ส.; คุณอนันต์ ภูลีทธิกุล: อธิบดีกรมตรวจบัญชีสหกรณ์; คุณดดาวลัย คำภา:

ที่ปรึกษาด้านนโยบาย และแผนงาน สหจ. คณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคม และคุณสุชาดา ยุวบูรณ์: ประธานกรรมการโรงแรมโรสการ์เด้น ริเวอร์ไซด์)

รศ.ดร.สาโรช อังสุมาลิน

โดยรศ.ดร.สาโรช อังสุมาลิน คณบดีคณะเศรษฐศาสตร์ มก. เป็นผู้ดำเนินรายการให้ผู้ทรงคุณวุฒิทั้ง 6 ท่าน ได้แสดงข้อคิดเห็นกันไว้อย่างน่าสนใจ ซึ่งฉันจะนำมาเล่าให้ท่านผู้อ่านที่พลาดงานนี้ฟังพอสังเขป

ดร.สิลาภรณ์ บัวสาย

เริ่มต้นคนแรกด้วย ดร. **สิลาภรณ์ บัวสาย** ที่เห็นว่างานสำคัญที่สุดของกระบวนการสหกรณ์คืองานวิจัยเชิงปฏิบัติการ เพื่อช่วยให้สหกรณ์สามารถ

พัฒนาทักษะในการบริหารจัดการโดยใช้กระบวนการเรียนรู้ร่วมกันซึ่งเป็นที่มาของโครงการวิจัยสหกรณ์ เรื่องการปฏิบัติการแบบมีส่วนร่วมโดยมีมหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์เป็นแกนนำ เพื่อการพัฒนาทักษะของกลุ่มเกษตรกรให้สามารถจัดการเชิงธุรกิจเป็นและเชื่อมต่อกตลาดได้ ยกตัวอย่างจากโครงการวิจัยที่เกิดขึ้นในช่วง 3 ปีที่ผ่านมาเรื่องข้าว **“เกิดบุญ”** เมื่อกลุ่มชาวนาได้เรียนรู้เรื่องการตลาด มองเห็นปลายทางว่ามีทางเลือกอะไรบ้าง แล้วหันมามองตัวเองว่าทำอะไรได้บ้าง เริ่มจากข้าวเปลือกมาเป็นข้าวสาร มาคัดเกรด ทำถุง ทำ story บนถุง ติดบาร์โค้ด สร้างแบรนด์ แล้วหาช่องทางการวางตลาด การตั้งราคา ตลอดทุก ๆ ขั้นตอนล้วนมีทางเลือกที่ต้องตัดสินใจเลือกสิ่งที่เหมาะสมที่สุด ทำให้เกิดคุณค่าของข้าวที่อยู่ในถุงซึ่งมาจากกระบวนการรวมกลุ่มความพยายามที่จะเรียนรู้ซึ่ง **ไม่ใช่เรื่องง่ายที่ชาวนาจะมาเรียนรู้เรื่องธุรกิจ** คนที่ซื้อข้าว **“เกิดบุญ”** คือคนที่ช่วยชาวนาตัวเล็ก ๆ ได้คุณค่าของการทำบุญ ได้คุณค่าของข้าวหอมมะลิแท้ สรุปล่าสิ่งที่จะอยู่รอดในปัจจุบันคือความรู้อย่างน้อย 5 ด้าน คือ ความรู้ว่าด้วยการรวมกลุ่ม การจัดการเชิงธุรกิจ เรื่อง Supply chain การเรียนรู้ด้านการจัดการในไร่นาของตนเอง และหาวิธีการเพื่อลดต้นทุน เพราะฉะนั้นในการที่จะเดินบนเส้นทางระบบคุณค่าและการค้าที่เป็นธรรม จะต้องมองหาพาหนะ มองหาพลังเพื่อนร่วมทาง ต้องเพิ่มทักษะในการเรียนรู้ โดยเฉพาะอย่างยิ่งเรื่องการจัดการ ต้องดูตลาดและหาตลาด แล้วจะเกิด

คุณค่าขึ้นมาอีกหลาย ๆ ด้าน ทั้งคุณค่าที่เป็นตัวเงินและไม่ใช่ว่าเงินซึ่งเป็นทุนทางสังคมที่สำคัญยิ่ง

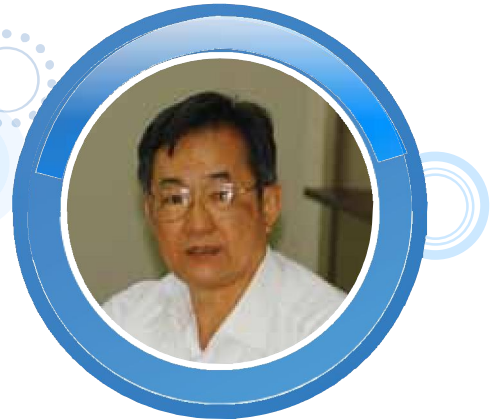
รศ. สมพร

อิศวิลาภรณ์ กล่าว

ว่าปัจจุบันเป็นยุคของกระแสโลกาภิวัตน์คือโลกย่อตัวให้เล็กลงจนกระทั่งสามารถติดต่อสื่อสารกันได้ในเวลาอันรวดเร็ว

ทำให้ต้นทุนในการติดต่อสื่อสารถูกลง ส่งผลให้เข้าถึงตลาดใหม่ๆ ได้ง่ายขึ้นซึ่งเป็นการขยายตัวของพรมแดนทางการค้าที่เกิดขึ้น โดยตลาดในปัจจุบันนั้นยึดเอาความต้องการของผู้บริโภคเป็นหลัก ถ้าผู้ผลิตผลิตสินค้าได้ถูกใจผู้บริโภคก็จะได้ราคาที่สูงกว่าเพราะผู้บริโภคมีความพอใจที่จะซื้อสินค้านั้น สำหรับช่องทางการตลาดใหม่ในต่างจังหวัดที่เกิดขึ้นก็คือ modern trade ซึ่งเป็นระบบการค้าสมัยใหม่ที่ผู้บริโภคมีอำนาจในการต่อรองมากขึ้น จึงจำเป็นจะต้องเน้นเรื่องของคุณภาพที่ได้มาตรฐาน มีการผลิตที่ทันต่อความต้องการ และสามารถส่งสินค้าได้ภายในเวลาอันรวดเร็วโดยสินค้ายังคงสภาพดีเมื่อถึงมือผู้บริโภค ซึ่งใครก็ตามที่สามารถผลิตของได้ตรงใจผู้บริโภคก็จะได้ราคาดี สิ่งสำคัญคือเราต้องสร้างทุนให้กับชุมชน ซึ่งทุนในที่นี้คือต้องสร้างทุนทางสังคมให้เหนียวแน่น พยายามรวมตัวกันผลิตสินค้าที่ได้คุณภาพและหา

ช่องทางการตลาดเอง อันเป็นการต่อสู้กับกระแสโลกาภิวัตน์ เราจะได้ระบบสหกรณ์ที่สร้างทุนให้กับสังคม และสามารถอยู่ได้อย่างยั่งยืน

รศ. สมพร อิศวิลาภรณ์

คุณลดาวัลย์ คำภา

คุณดาวัลย์ คำภา ให้ข้อคิดเห็นไว้ว่า การสร้างสรรค์ผลผลิตหรือกิจกรรมให้เป็นที่ดึงดูดของผู้บริโภคย่อมเกิดคุณค่าขึ้นได้ แต่อย่างไรก็ตามต้องมีการแบ่งปันผลประโยชน์ที่เป็นธรรมด้วยจึงจะเป็น fair trade ที่แท้จริง คือผู้ผลิต ผู้บริโภค ผู้ค้า สามารถที่จะได้ผลประโยชน์ร่วมกันด้วยความโปร่งใส แต่เราพร้อมแค่ไหนที่จะแข่งขันเมื่อต้องเจอกับระบบการค้าเสรี (free trade) ที่มีการแข่งขันสูง ดังสัญญาที่ว่าปลาใหญ่กินปลาเล็ก แต่ถ้าปลาเล็กรู้จักการรวมตัวกันก็สามารถที่จะอยู่รอดได้ เพราะฉะนั้นต้องสร้างเครือข่ายและรวมพลังกัน ซึ่งไม่ได้หมายถึงเฉพาะตัวสมาชิกในสหกรณ์ แต่ยังรวมถึงภาคส่วนต่างๆ ที่จะต้องเข้ามาช่วยสหกรณ์ด้วย ซึ่งแน่นอนส่วนหนึ่งคือภาครัฐ ที่มีบทบาทสำคัญที่จะเข้ามาช่วยเหลือให้สหกรณ์มีความเข้มแข็ง มีคุณค่ามากขึ้น ส่วนหนึ่งที่ต้องทำก็คือส่งเสริมกระบวนการเรียนรู้ต่างๆ การเชื่อมโยง การสนับสนุนเป็นกลไกที่จะช่วยขับเคลื่อนโดยให้สหกรณ์เป็นตัวหลัก ภาครัฐ อาจจะต้องเปลี่ยนบทบาทจากการขึ้นมาเป็นผู้สนับสนุนในเรื่องเทคโนโลยี การวิจัยสนับสนุนเป็นเรื่องสำคัญมากซึ่งเรื่องนี้รัฐบาลควรเข้ามามีบทบาทอย่างชัดเจน นอกจากนี้ตัวสมาชิกสหกรณ์ทุกคนควรมีความภาคภูมิใจในคุณค่าของตนที่ได้มีส่วนร่วมในการขับเคลื่อนงานสหกรณ์ด้วย

คุณอนันต์ ภูสิทธิ์กุล

คุณอนันต์ ภูสิทธิ์กุล

เห็นว่าถ้าเรายอมรับว่ากระบวนการสหกรณ์เป็นส่วนสำคัญในภาคสังคม การขับเคลื่อนเพื่อให้เกิดคุณค่าทางสังคมซึ่งเป็นรากฐาน

ของกระบวนการสหกรณ์ก็จะได้รับความสำคัญค่อนข้างมากโดยดูตัวอย่างได้จากหลายๆ ประเทศ แต่ถ้าสมาชิกสหกรณ์ไม่ให้ความร่วมมือก็จะไม่สามารถดำเนินงานให้สำเร็จได้ ดังนั้นโจทย์ของผู้จัดการก็คือท่านให้อะไรแก่สมาชิกได้บ้างนอกจากเรื่องเงิน ขณะเดียวกันสหกรณ์ที่เป็นเสาหลักบนปรัชญาอย่างแท้จริงจะต้องทำให้อุรกิจของสหกรณ์เป็นส่วนหนึ่งของชุมชนนั้นๆ ให้ได้ ไม่ว่าจะ

เป็นเรื่องของการศึกษา อาชีพหลักของสมาชิก สภาพแวดล้อม ผลกระทบที่เกิดขึ้น รวมทั้งเรื่องของศรัทธาที่กรรมการบริหารต้องทำให้สมาชิกเกิดความศรัทธาอย่างแท้จริง ระบบคุณค่ากับการค้าที่เป็นธรรมจะเกิดขึ้นได้ในกระบวนการสหกรณ์ก็ขึ้นอยู่กับการบริหารสหกรณ์และองค์กรที่เกี่ยวข้องว่าจะสามารถสร้างบรรยากาศการเรียนรู้ให้มากขึ้นได้หรือไม่ และจะสร้างโอกาสให้เข้าถึงการบริหารจัดการให้มากขึ้นได้ไหม ปีนี้เป็นปีทองของกระบวนการสหกรณ์ เพราะทุก ๆ ภาคส่วนต่างพูดถึงเรื่องสหกรณ์ด้วยกันทั้งนั้น จึงคิดว่าถึงเวลาแล้วที่ผู้ที่เกี่ยวข้องกับการบริหารสหกรณ์จะต้องกลับไปทบทวนการปรับโครงสร้างการจัดการตัวเอง และให้ความสำคัญกับเม็ดเงินของมวลสมาชิกให้มากขึ้นด้วย

คุณอำนาจ ปะติเส

กล่าวว่าสหกรณ์ต้องเดินบนเส้นทางสู่ตลาดโลก ซึ่งโลกปัจจุบันคือโลกของผู้บริโภค ผู้ผลิตมีหน้าที่ผลิตตามความต้องการของ

คุณอำนาจ ปะติเส

ผู้ซื้อ ตลาดจะย่อยเล็กลงเรื่อยๆ ตลาดคนรวยก็จะ

แยกจากตลาดคนจน ตลาดคนรักสุขภาพก็จะแยกจากตลาดทั่วไป เมื่อใดก็ตามที่สหกรณ์ซึ่งต้องทำธุรกิจไม่รู้จักรูขี้เหล็กขณะนี้บนเส้นทางที่เดินก็จะไปไม่รอด ดังนั้นสหกรณ์ต้องตั้งสติให้ดีเพราะสหกรณ์ไม่เคยทำให้ใครรวยแบบสุดๆ คนที่อยากรวยสุดๆ จะไม่เข้ามาอยู่กับงานสหกรณ์เลย บนเส้นทางต่อสู้ที่เข้มข้นนี้สหกรณ์ต้องต่อสู้กับเอกชน เพราะฉะนั้นสหกรณ์ต้องการอะไรและคนที่หวังดีกับสหกรณ์คิดว่าจะต้องทำอะไรให้ และสหกรณ์ต้องมุ่งมั่นขนาดไหนเพื่อจัดระบบในการบริหารจัดการสำหรับ**กระบวนการสหกรณ์ที่แท้จริงนั้นต้องการแบบที่ทุกคนอยู่ได้ มีสันติ มีความสุข** ซึ่งจุดเด่นตรงนี้ควรนำมาเป็นประเด็นสำคัญ ถ้าทำได้ท่านนำความสมัครสมานสามัคคี ความไม่เหลื่อมล้ำกันมาเป็นจุดแข็งของท่านแล้วประเทศไทยอาจจะสร้างความสมานฉันท์กลับคืนมาได้ด้วยกระบวนการสหกรณ์

คุณสุชาดา ยูวบูรณ์

คุณสุชาดา ยูวบูรณ์ ผู้คร่ำหวอดกับธุรกิจการท่องเที่ยวให้ความเห็นไว้ว่า ธุรกิจท่องเที่ยวที่จะอยู่ได้ต่อไปในอนาคตจะต้องให้ชุมชน และนักท่องเที่ยวมีส่วนร่วมรับ

ผิดชอบต่อสังคมและสิ่งแวดล้อม โดยสิ่งแรกที่ต้องทำคือ ต้องเริ่มจากขบวนการภายในจากตัวพนักงานที่ต้องเดินไปพร้อมกับผู้บริหาร ไม่ใช่เป็นความต้องการของผู้บริหารเพียงอย่างเดียว ถ้าเราเหตุมีผลอธิบายได้ว่าจะทำอะไร สื่อสารให้พนักงานเข้าใจ เขาก็จะเชื่อและพร้อมจะเดินตาม ต้องทำให้เขาเกิดความรู้สึกว่าเขามีส่วนร่วม โดยเริ่มต้นจากการมีร้านค้าสวัสดิการของพนักงานจำหน่ายให้แก่พนักงานโดยไม่หวังผลกำไรและไม่เสียเวลาทำงาน พร้อมกับเริ่มจ้างงานในชุมชน ซึ่งชุมชนในที่นี้หมายถึงพนักงานในบริษัทเพื่อลดต้นทุนและเป็นการกระจายงานกระจายรายได้ไปสู่พนักงานให้เป็นผู้ร่วมหุ้นและจัดตั้งกรรมการผู้ตรวจสอบดูแลกันเองดูเรื่องการเงินให้เป็นธรรมเป็นการแบ่งปันผลประโยชน์ทำให้รู้สึกว่าคุณพนักงานได้มีส่วนร่วม มีโอกาสได้ฝึกทักษะและขยับขั้นรู้จักมองหาทำธุรกิจ จะสังเกตได้ว่าสิ่งหนึ่งที่เป็นที่ต้องการของนักท่องเที่ยวต่างชาติคือ เขาอยากจะทำว่าชุมชนรอบข้างมีอะไร เราทำอะไรร่วมกับชุมชน ชุมชนได้ประโยชน์อะไรบ้าง ซึ่งบริษัทใหญ่ๆ บางแห่งในยุโรป ก่อนทำสัญญาส่งลูกค้ามาจะถามกระทั่งว่าจ้างงานยังงัย ทำอะไรให้ชุมชน ชื่อของจากชุมชนหรือไม่ ซึ่งทางเราเองก็พยายามที่จะหาวิธีทำอย่างไรให้ได้สินค้าปลอดสารพิษสู่ห้องอาหารของเรา นอกจากนั้นยังช่วยลดต้นทุนการจัดซื้อได้สินค้าที่ดี และช่วยลดภาวะโลกร้อน สำหรับสิ่งที่ได้นอกจากตัวเงินก็คือคุณค่าของความเป็นมนุษย์ ซึ่งสำหรับภาคธุรกิจแล้วสิ่งที่ต้องการจากภาครัฐหรือหน่วยงานที่เกี่ยวข้องคือการสนับสนุนด้านวิชาการเพื่อช่วยพัฒนาและรับรองมาตรฐานให้แก่ผลผลิตจากชุมชนนั่นเอง

รายการบนเวทีเสวนาในภาคบ่ายนั้นยังคงเกี่ยวข้องกับ

รศ.จุฑาทิพย์ ภัทราวาท

ภาคเช้าที่ผู้ทรงคุณวุฒิได้อภิปรายกันไปแล้ว ซึ่งผู้เข้าร่วมเวทีนั้นเป็นตัวแทนจากโครงการวิจัยต่างๆ ทั้งโครงการดั้งเดิมที่ดำเนินงานมาอย่างต่อเนื่องโครงการใหม่ๆ ที่เริ่มงานมาได้ระยะ

หนึ่งแล้ว และโครงการน้องใหม่ที่กำลังจะเริ่มดำเนินงานกับทางสถาบันฯ ซึ่งทั้งหมดได้ร่วมอภิปรายกันในเวทีเสวนาเรื่อง **“ขอเป็นส่วนหนึ่งของระบบคุณค่าและการค้าที่เป็นธรรม”** โดยมี รศ.จุฑาทิพย์ ภัทราวาท ผู้อำนวยการสถาบันฯ เป็นผู้ดำเนินรายการบนเวที

พ่อวิจิตร บุญสูง

และคุณธนณัฐวรรค์ แสงหวัง ต่างก็เป็นคนทำงานในโครงการวิจัยที่เกี่ยวข้องกับข้าวด้วยกันทั้งคู่ และต่างก็มีจุดมุ่งหวังที่คล้ายกันคือ

พ่อวิจิตร บุญสูง

การผลิตข้าวให้มีคุณภาพและปลอดภัยต่อผู้บริโภค โดยโครงการวิจัยเครือข่ายข้าวคุณธรรมของพ่อวิจิตรนั้นได้มีแบรนด์ **“ข้าวคุณธรรม”** ซึ่งมีชื่อเสียงเป็นที่รู้จักกันในวงกว้างสังเกตได้จากเรื่องราวต่างๆ ในหน้าหนังสือพิมพ์ สื่อต่างๆ หรือแม้กระทั่งวารสาร **“คนสหกรณ์”** เองก็มีบทความเรื่องข้าวคุณธรรมให้อ่านกันเสมอ ซึ่งพ่อวิจิตรได้บอกว่าที่ทำข้าวคุณธรรมออกมานั้นก็เพื่อสร้างสิ่งที่เป็นคุณค่ามากกว่าจะเห็นแก่เรื่องเงินซึ่งเป็นผลพลอยได้ แต่การทำงานนี้ไม่ใช่เรื่องง่ายเพราะบางครอบครัวไม่เห็นด้วยในการปลูกข้าวโดยไม่ใช้สารเคมี อีกทั้งผู้ปลูกยังต้องถือศีล 3 ข้ออีกด้วย แต่ท่านก็เชื่อมั่นว่าสหกรณ์จะพารอดได้ โดยต้องสร้างคุณค่าในกิจกรรม

ต่างๆ ที่ได้ทำ ซึ่งผลที่ได้รับนั้นเป็นสิ่งที่ดีมาก ผู้บริโภคตั้งใจให้การตอบรับที่ดี ส่วน**โครงการวิจัยเครือข่ายข้าวหอมมะลิ สหกรณ์ไทย**ของคุณ**ณัฐวรรณ์**นั้นดำเนินงานโดยมีเป้าหมายในการสร้างความแข็งแกร่งของเครือข่าย 5 จังหวัดคือ สุรินทร์ บุรีรัมย์ นครราชสีมา ร้อยเอ็ด และมหาสารคาม จากโครงการระยะที่ 1 ได้สร้างแบรนด์ **“ข้าวเกิดบุญ”** ออกมาจำหน่ายร่วมกัน และระยะที่ 2 จะเป็นการต่อยอดเรื่องการตลาด โดยจะต้องทำให้ข้าวเกิดบุญเข้าถึงมือผู้บริโภคและให้ผู้บริโภคเกิดความรักในตัวสินค้า จะเห็นได้ว่าทั้งสองโครงการนี้ดำเนินงานด้วยความมุ่งมั่น และเชื่อมั่นในขบวนการสหกรณ์ ความร่วมมือร่วมใจแลกเปลี่ยนเรียนรู้และช่วยกันแก้ไขปัญหาในทุกขั้นตอนของการดำเนินงาน จนประสบความสำเร็จได้ในที่สุด

ในขณะนี้ ซึ่ง**คุณ ศศิธร**บอกว่า โครงการกำลังดำเนินไปในระยะที่ 2 โดยยังยืนยันหยัดที่จะผลิตอาหารปลอดภัยและก้าวเดินเข้าไปในตลาดที่จะยกระดับไปอีกระดับหนึ่ง และได้

คุณนุชรินทร์ อยู่อำไพ

มีการเจรจากับผู้ส่งออกแล้ว นอกจากนี้ยังต้องวางแผนเรื่องการปลูกพืชหลักและพืชรอง เพื่อให้เกษตรกรยืนหยัดได้ในระบบการแข่งขันสูงเช่นนี้ ซึ่งจากการเรียนรู้สิ่งต่างๆ เหล่านี้ทำให้เห็นว่าระบบสหกรณ์สามารถสร้างชุมชนให้มีความเข้มแข็ง เกิดความร่วมมือร่วมใจกันในการที่จะทำงานอย่างจริงจัง สำหรับ**คุณนุชรินทร์** ได้เล่าถึงเส้นทางการดำเนินงาน การติดต่อหาเครือข่ายเพื่อหาตลาดส่งขายพารา และในที่สุดก็ได้พันธมิตรในการแปรรูปยางพาราและส่งออกไปยังต่างประเทศ ได้มีการสร้างเครือข่ายที่ขยายตัวออกไป ระหว่างทางของการดำเนินงานก็พบปัญหาต่างๆ ที่ต้องอาศัยความร่วมมือร่วมใจช่วยกันแก้ปัญหาไป โดยเป้าหมายในปีนี้จะพยายามส่งออกยางไปสุดตลาดโลกให้ได้ และสถาบันฯ ที่เป็นพี่เลี้ยงนั้นให้ความสำคัญกับเรื่องการบริหารความเสี่ยงเชิงธุรกิจมากเนื่องจากราคายางในตลาดโลกมีความผันผวนอย่างรวดเร็วต้องดำเนินการอย่างรอบคอบ ส่วนเรื่องกาแฟชุมพร ของ**ประธานนิต** นั้นเดิมมีปัญหาเรื่องเงินทุนเป็นอย่างมาก แต่เมื่อได้เข้ามาทำโครงการวิจัยนี้ก็ได้รับเครือข่ายเงินทุน และเครือข่ายการตลาดใหม่ๆ การรวมตัวของผู้ผลิตกาแฟนั้นมีความตั้งใจว่าจะผลิตกาแฟที่มีคุณภาพ และมีสหกรณ์เป็นผู้รวบรวม แปรรูปและหาช่องทางการตลาดโดยมีพันธมิตรใน 4 จังหวัดร่วมมือกัน มีขบวนการสหกรณ์เป็นแกนกลางซึ่งเป็นที่ดีเนื่องจากสหกรณ์ไม่มีการแบ่งชนชั้น ทุกคนที่เป็นสมาชิกมีสิทธิ์เท่าเทียมกันหมด ที่สำคัญคือทุกคนเป็นเพื่อนนักสหกรณ์ที่มีความรักในอุดมการณ์สหกรณ์เหมือนๆ กัน

อีก 3 โครงการวิจัยดั้งเดิม ดังเช่น **เครือข่าย คุณค่าผลไม้มงคล คุณศศิธร วิเศษ เครือข่ายคุณค่า ยางพารา**ของ**คุณนุชรินทร์ อยู่อำไพ** และ**เครือข่าย คุณค่ากาแฟชุมพร**ของ**คุณนิต ดวงใส**

คุณณัฐวรรณ์ แสงหวัง

นั้นต่างก็เน้นไปที่คุณภาพของผลผลิต การบรรจุหีบห่อให้รักษาคุณภาพ การขนส่ง และเป้าหมายการตลาด ซึ่งทั้งหมดทุกขั้นตอนล้วนต้องการความร่วมมือร่วมใจจากสมาชิก

ทุกคนเกิดการเรียนรู้ร่วมกันในการทำงาน ช่วยกันรวบรวมปัญหาและหาทางแก้ไขให้สามารถอยู่รอดได้ ด้วยดีท่ามกลางการแข่งขันของระบบการค้าเสรีที่ประเทศไทยกำลังเผชิญอยู่

คุณศศิธร วิเศษ

ประธานสาย กังกเวดิน จาก**โครงการวิจัยการพัฒนาตัวแบบสหกรณ์เชิงคุณค่า กรณี สกก.บ้านค่าย จำกัด** และ**คุณอรุษา นวราช** จาก**โครงการวิจัยกลุ่มธุรกิจเชิงคุณค่าสามพราน**

คุณสาย กังกเวคิน

ต่างเข้าร่วมงานวิจัยในปีที่ผ่านมา โดย **ประธานสาย** บอกว่างานสหกรณ์ต้องต่อสู้กับนายทุน แต่ผู้บริหารก็จะให้ความเข้าใจกับสหกรณ์

มากกว่าเพราะคนมีความศรัทธาว่าสหกรณ์นั้นจะไม่คดโกง ไม่ปลอมปนสินค้า แต่ทุกวันนี้ความไม่คดโกงเพียงอย่างเดียวไม่เพียงพอในการต่อสู้ทางการตลาดแล้ว สถาบันวิชาการด้านสหกรณ์จึงได้นำยุทธศาสตร์ในการต่อสู้

คุณนัต ดวงใส

ไปให้คณะกรรมการได้เรียนรู้ เพื่อที่จะดำเนินงานสหกรณ์ต่อไปได้ ซึ่งสหกรณ์สามารถช่วยคนได้ถ้ามีการบริหารจัดการที่ดี และมีด้านวิชาการ

คุณอรุษา นวราช

เข้ามาช่วยเหลือให้ความรู้ ในการอบรมผู้นำสายเลือดใหม่ๆ ให้มีอุดมการณ์และจิตวิญญาณที่เสียสละ ซึ่ง สกก.บ้านค่ายเองได้มีกิจกรรมต่างๆ ที่มีคุณค่าให้แก่สมาชิก เพื่อสร้างความเชื่อมั่นและสร้างศรัทธาให้สมาชิกมีความรักในสหกรณ์ของตนเอง สำหรับ **คุณอรุษา** ได้เล่าความเป็นมาของเครือข่ายกลุ่มธุรกิจสามพราน ที่เริ่มต้นจากการรวมกลุ่มของพนักงานในโรงแรมสวนสามพราน และขยายออกไปยังชุมชนแวดล้อม ซึ่งจะเน้นไปที่การปลูกพืช

ปลอดสารพิษ เพื่อส่งขายให้แก่โรงแรม และขณะนี้ก็มีโครงการที่จะเปิดตลาดเกษตรอินทรีย์หรือสินค้าปลอดภัย โดยใช้พื้นที่หน้าสวนสามพรานเป็นที่จัดแสดงสินค้า ซึ่งได้มีการพูดคุยกับเครือข่ายเกษตรกรใน อ.สามพราน มีการสร้างศูนย์เรียนรู้ให้แก่ชุมชน โดยที่ทีมงานได้มีการพูดคุยแลกเปลี่ยนความเห็นกับชาวบ้าน ช่วยกันมองหาช่องทางการตลาดให้แก่ชุมชน ซึ่งคิดว่าถ้าทุกคนมีความตั้งใจจริงในการดำเนินงานร่วมกัน คงไม่ยากที่จะประสบความสำเร็จได้ในที่สุด

น้องใหม่ท่าน

สุดท้ายคือ **คุณจรรยา ชำนาญไพโร** จาก **บริษัทดอนเมืองพัฒนา จำกัด** ซึ่งเป็นภาคธุรกิจที่เข้ามาร่วมงานวิจัย โดยเล็งเห็นความสำคัญของกลุ่มเกษตรกรที่ร่วมกันผลิตอาหารปลอดภัย

คุณจรรยา ชำนาญไพโร

ซึ่งเป็นกลุ่มที่ขาดโอกาสทางการตลาด จึงมีความคิดที่จะเปิดพื้นที่ในตลาดสี่มุมเมืองให้เป็นศูนย์กลางเครือข่ายผู้ปลูกพืชผักปลอดสารพิษ เพื่อให้เกิดการรวมกลุ่มธรรมชาติของผู้ปลูกผักผลไม้อินทรีย์หรือปลอดภัย ซึ่งตลาดสี่มุมเมืองจะเป็นเหมือนจุดกลางน้ำในห่วงโซ่อุปทาน โดยตลาดกลางจะช่วยส่งเสริม และสร้างแหล่งสินค้าปลอดภัย คาดว่ากลางปีหน้าจะสามารถเห็นภาพที่ชัดเจน

อ่านมาถึงตรงนี้เพื่อนคนสหกรณ์ได้ความคิดใหม่ๆ หรือแรงบันดาลใจอะไรเพิ่มขึ้นกันบ้างหรือไม่ สำหรับตัวฉันเองรู้สึกว่าการบนเส้นทางสู่ระบบคุณค่าและการค้าที่เป็นธรรมสายนี้ ถ้าพวกเราชาวสหกรณ์ร่วมแรงร่วมใจกันช่วยกันขับเคลื่อนงานสหกรณ์ พร้อมกับแลกเปลี่ยนเรียนรู้ประสบการณ์ต่างๆ ซึ่งกันและกันแล้ว สหกรณ์ในประเทศของเราคงเข้มแข็งและสามารถก้าวไปสู่ตลาดโลกได้ในทุกๆ ทาง... ตัวฉันเองหลังจากได้ฟังเรื่องราวบนเวทีเสวนาตลอดทั้งวันแล้วก็ยังอยากจะทำ **“ขอเป็นส่วนหนึ่งบนเส้นทางสู่ระบบคุณค่าและการค้าที่เป็นธรรม”** กับเค้าด้วยคน